

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Środowiska

Data posiedzenia: 16 kwietnia 2013 r.

Nr posiedzenia: 47

Posiedzeniu przewodniczyła: przewodnicząca komisji senator Jadwiga Rotnicka.

- Porządek posiedzenia:**
1. Rozpatrzenie informacji „Gospodarowanie wodami w Polsce w latach 2010–2011” (druk sejmowy nr 594).
 2. Informacja na temat aktualnego stanu realizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy i monitorowania jakości wód.

- W posiedzeniu uczestniczyli:
- senatorowie członkowie komisji: Stanisław Gorczyca, Stanisław Hodorowicz, Andrzej Kobiak, Bogdan Pęk, Jadwiga Rotnicka, Michał Wojtczak, Alicja Zając,
 - zaproszeni goście:
 - Ministerstwo Środowiska:
 - sekretarz stanu Stanisław Gawłowski,
 - dyrektor Departamentu Zasobów Wodnych Iwona Gawłowska,
 - naczelnik Wydziału Prawno-Organizacyjnego w Departamencie Zasobów Wodnych Andrzej Kulon,
 - Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej:
 - podsekretarz stanu Anna Wypych-Namiołko,
 - główny specjalista w Departamencie Transportu Morskiego i Bezpieczeństwa Żeglugi Krzysztof Błaszkiwicz,
 - Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi:
 - naczelnik Wydziału Melioracji i Inżynierii Środowiska w Departamencie Gospodarki Ziemią Marek Kaczmarczyk,
 - Ministerstwo Finansów:
 - główny specjalista w Departamencie Polityki Regionalnej i Rolnictwa Anna Stachura,
 - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej:
 - zastępca prezesa zarządu Krystian Szczepański,
 - zastępca dyrektora Departamentu Ochrony i Gospodarowania Wodami Anna Czyżewska,
 - samodzielne stanowisko ds. legislacji Dariusz Hołub,
 - Najwyższa Izba Kontroli:
 - doradca techniczny w Departamencie Środowiska Alicja Gruszecka,
 - Główny Inspektorat Ochrony Środowiska:
 - zastępca głównego inspektora Roman Jaworski,
 - dyrektor Departamentu Monitoringu i Informacji o Środowisku Lucyna Dygas-Ciołkowska,
 - główny specjalista w Departamencie Monitoringu i Informacji o Środowisku Przemysław Gruszecki,
 - Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej:
 - prezes Witold Sumisławski,
 - zastępca dyrektora Departamentu Planowania i Zasobów Wodnych Adriana Dembowska,

- Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy:
 - zastępca dyrektora Jan Winter,
 - pełnomocnik dyrektora ds. monitoringu prof. Wojciech Szczepański,
- Polska Izba Gospodarcza Ekorozwój:
 - ekspert prof. Marek Gromiec,
- Główny Inspektorat Nadzoru Budowlanego:
 - zastępca głównego inspektora Jacek Szer.

Przebieg posiedzenia:

Ad 1. Informację „Gospodarowanie wodami w Polsce w latach 2010–2011” przedstawił sekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska Stanisław Gawłowski. Dokument ten zawiera raport o stanie zasobów wodnych Polski i ich wykorzystaniu, realizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, współpracy międzynarodowej na wodach granicznych, utrzymywaniu wód powierzchniowych oraz urządzeń wodnych, realizacji inwestycji w gospodarce wodnej, ochronie ludności i mienia przed powodzią i suszą.

Zasoby wodne wód powierzchniowych charakteryzowane są przez średni roczny odpływ. W 2010 r. odpływ rzek wyniósł 93,1 km³, a w 2011 r. – 79,2 km³. Zasoby wód podziemnych dla całego kraju na koniec 2010 r. wynosiły około 37 409 tys. m³/dobę. Polska, w porównaniu z innymi krajami europejskimi, należy do krajów o niewielkich zasobach wodnych.

Pobór wody powierzchniowej i podziemnej na potrzeby gospodarki wyniósł ponad 10 866,4 mln m³, z czego 84,5% stanowił pobór z wód powierzchniowych, a 15,5% – z wód podziemnych. Największy pobór wód odnotowuje się w centralnej i północno-zachodniej części kraju. Pobór wody na cele produkcyjne wyniósł 70,4%, na zaopatrzenie ludności 20%, a na nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie – 10,6%. Największe zapotrzebowanie na wodę pod względem poboru ma sektor energetyczny.

Nie nastąpił znaczący wzrost retencji. Możliwości retencyjne sztucznych zbiorników wodnych w Polsce są niewielkie – łączna objętość wody zmagazynowanej w zbiornikach retencyjnych stanowi zaledwie 6% objętości średniego rocznego odpływu. Niemniej jednak obecnie prowadzonych jest wiele nowych inwestycji, a także dobiega końca budowa zbiornika w Świnnej Porębie.

Energetyczne wykorzystanie rzek w Polsce jest niewielkie. Potencjalne zasoby techniczne polskich rzek są wykorzystane mniej więcej w 24%. W Polsce istnieje blisko 750 obiektów wykorzystywanych energetycznie. Przeważają te małe, o mocy nie większej niż 1 MW. Znaczna część zbiorników retencyjnych w Polsce jest wykorzystywana energetycznie (77 zbiorników o pojemności powyżej 6 tys. m³).

Dyrektywa 2000/60/WE z 23 października 2000 r., ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie gospodarki wodnej, zwana ramową dyrektywą wodną, wymaga opracowania planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Plany te zostały wykonane na początku 2011 r. i mają być zaktualizowane najpóźniej do 22 grudnia 2015 r.

Podczas dyskusji senatorowie pytali o przyczyny niedoboru środków finansowych na utrzymanie budowli i urządzeń hydrotechnicznych, o zabezpieczenie wałów przeciwpowodziowych przed szkodami wyrządzanymi przez bobry oraz o współpracę międzynarodową na wodach granicznych.

Odpowiadając na pytania, wiceminister Stanisław Gawłowski przyznał, że zaniedbania inwestycyjne w gospodarce wodnej są ogromne. Główną przyczyną złego stanu technicznego budowli i urządzeń hydrotechnicznych jest niewystarczające finansowanie z budżetu państwa, które pokrywa zaledwie 30% potrzeb. Sytuacja ta stopniowo się poprawia, czego przykładem jest wiele inwestycji obecnie realizowanych. Efektem zakończonych w 2010 r. inwestycji w gospodarce wodnej było: uregulowanie i zabudowanie rzek i potoków na długości 286 km, oddanie do użytku lub zmodernizowanie wielu stacji uzdatniania wody, budowa i modernizacja około 110 km obwałowań przeciwpowodziowych i budowa ujęć wodnych o łącznej wydajności 106 tys. m³/dobę. Odnosząc się do problemu szkód wyrządzanych przez bobry, wiceminister Stanisław Gawłowski podkreślił, że bardzo trudno go rozwiązać, gdyż bobry są pod ochroną. Jeśli nawet wydaje się tymczasowe pozwolenia na odstrzał, to brakuje chętnych do realizacji.

W ocenie wiceministra Stanisława Gawłowskiego, współpraca międzynarodowa układa się dobrze. Polska podejmowała starania na rzecz opracowania wspólnego planu gospodarowania wodami w dorzeczach zarówno z państwami należącymi do UE, jak i z państwami do niej nienależącymi.

W wypadku Rosji i Białorusi nie przyniosło to oczekiwanych efektów. Wiceminister środowiska odniósł się również do spraw związanych z ochroną przeciwpowodziową. Istotnymi jej instrumentami są dokumenty planistyczne z zakresu zarządzania ryzykiem powodziowym, wymagane na podstawie dyrektywy 2007/60/WE z 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, zwanej dyrektywą powodziową. Od 2011 r. trwają prace nad tymi dokumentami. Realizacja dyrektywy powodziowej przyczyni się do znacznego ograniczenia strat powodziowych. Kończąc swoje wystąpienie, wiceminister Stanisław Gawłowski podkreślił, że mamy w Polsce bardzo nowoczesny „Informatyczny system osłony kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami” (ISOK).

Ad 2. Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy są dokumentami planistycznymi, których sporządzenie jest wymagane przepisami ramowej dyrektywy wodnej 2000/60/W (RDW) z 23 października 2000 r. Zostały one opracowane i zatwierdzone przez Radę Ministrów w 2011 r., a zgodnie z RDW, mają być aktualizowane najpóźniej w ciągu 15 lat od jej wejścia w życie, tj. do 22 grudnia 2015 r. Projekty aktualizacji powinny być gotowe do 30 września 2014 r. W związku z zastrzeżeniami do obowiązujących planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy Komisja Europejska zleciła Polsce opracowanie masterplanów dla obszarów dorzeczy Odry i Wisły, obejmujących wszystkie inwestycje prowadzone w sektorze gospodarki wodnej. Podczas dyskusji senator Alicja Zając i senator Jadwiga Rotnicka pytały o dalsze działania ministra środowiska w związku z wniesieniem do Trybunału Sprawiedliwości skargi dotyczącej nieprawidłowej transpozycji RDW do ustawodawstwa wewnętrznego. Komisja Europejska jest zaniepokojona brakiem transpozycji załącznika II do dyrektywy, opisującego charakterystykę wód powierzchniowych i podziemnych, oraz pominięciem w transpozycji załącznika III, który powinien zawierać analizy obszarów hydrograficznych i badania oddziaływania działalności człowieka na wody oraz gospodarcze wykorzystanie wód. Odpowiadając na pytania, wiceminister Stanisław Gawłowski poinformował o pracach nad uzupełnieniem braków w dokumentacji i ustaleniach z Komisją Europejską.

W posiedzeniu komisji nie uczestniczyły osoby wykonujące zawodową działalność lobbingsową.

Opracowano w BPS, BKS